

9 Uppföljning av statens inkomster, utgifter och den offentliga sektorns finansiella sparande

Sammanfattning

redovisades i budgetpropositionen för 2013.

- Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2013 har prognosen för statens skatteintäkter reviderats ned med 25 miljarder kronor 2013. För 2014–2016 har skatteintäkterna reviderats ned med mellan 39 och 47 miljarder kronor per år.
- De takbegränsade utgifterna har ökat med knappt 2 miljarder kronor för 2013 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2013. År 2014 och 2015 bedöms de takbegränsade utgifterna bli 4 respektive 3 miljarder kronor högre än bedömningen i budgetpropositionen för 2013. För 2016 har de takbegränsade utgifterna reviderats ned med 11 miljarder kronor.
- För 2013 har statens budgetsaldo reviderats ned med 143 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2013. För 2014–2016 har prognosen för budgetsaldot reviderats ned med mellan 46 och 53 miljarder kronor per år.
- Jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2013 blev utfallet för 2012 för den offentliga sektorns finansiella sparande 12 miljarder kronor lägre.
- Den reviderade bedömningen av den ekonomiska utvecklingen medför att den offentliga sektorns finanser försvagas 2013–2016 i förhållande till den bedömning som

Enligt 9 kap. 1 § andra stycket och 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen under löpande budgetår vid minst två tillfällen redovisa en prognos över utfallet av statens inkomster och utgifter samt lånebehov. Väsentliga skillnader mellan anvisade medel i statens budget och beräknat utfall ska förklaras.

I detta avsnitt görs en uppföljning av den av riksdagen beslutade budgeten för staten 2013 samt de prognoser för inkomster, utgifter och statens budgetsaldo avseende 2013–2016 som gjordes i budgetpropositionen för 2013. Vidare redogörs för prognosförändringar för den offentliga sektorns finansiella sparande.

För inkomsterna görs dessutom en uppföljning av prognoserna för skatteintäkterna 2011 och 2012.

En fullständig uppföljning av statens budget för budgetåret 2012 sker i regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2012 (skr. 2012/13:101).

9.1 Inkomster i statens budget

9.1.1 Jämförelse med prognosen i budgetpropositionen för 2013

I detta avsnitt jämförs prognosen för skatteintäkterna i denna proposition med prognosen i budgetpropositionen för 2013. Vidare görs en uppföljning av inkomsterna i statens budget för 2011 och 2012. Prognoskillnaderna finns redovisade i tabell 9.2. I tabell 9.1 finns de viktigaste ekonomiska antaganden för skatteprognoserna och en jämförelse med budgetpropositionen för 2013.

Tabell 9.1 Antaganden och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2013

Årlig procentuell förändring om inget annat anges

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BNP, marknadspris ¹	4,9	1,6	2,3	3,4	5,0	5,6	4,7
Diff. BP13	0,0	-1,4	-1,5	-1,8	-0,2	0,9	
Arbetade timmar ²	2,8	0,9	0,2	0,3	0,7	1,5	1,3
Diff. BP13	0,2	0,4	-0,4	-1,2	-0,8	0,8	
Timlön ³	2,7	2,9	2,9	3,0	3,2	3,4	3,6
Diff. BP13	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3	-0,2	
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	5,6	3,9	3,1	3,3	3,9	5,0	5,0
Diff. BP13	0,0	0,2	-0,7	-1,7	-1,1	0,6	
Arbetslöshet ^{4,5}	7,8	8,0	8,3	8,4	8,1	7,1	6,3
Diff. BP13	0,3	0,3	0,7	1,7	2,6	2,0	
Arbetsmarknads- politiska program ⁵	3,5	3,7	4,1	4,3	4,1	3,8	3,6
Diff. BP13	0,0	0,0	0,1	0,7	0,8	0,6	
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	3,5	2,8	3,4	4,3	5,3	5,5	5,3
Diff. BP13	0,1	-0,4	-0,7	-0,9	-0,1	0,4	
Kommunal medelutdebitering ⁶	31,55	31,60	31,73	31,73	31,73	31,73	31,73
Diff. BP13	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	
Statslåneränta ⁶	2,6	1,5	1,8	2,0	2,7	3,7	4,3
Diff. BP13	0,0	0,0	-0,1	-1,0	-1,5	-0,9	
KPI juni-juni	2,7	1,0	0,5	1,2	1,7	2,6	3,2
Diff. BP13	0,0	0,0	-1,1	-0,5	-0,7	0,0	
Inkomstbasbelopp ⁷	52,1	54,6	56,6	57,3	59,3	61,4	64,0
Diff. BP13	0,0	0,0	0,0	-1,1	-1,2	-1,5	
Prisbasbelopp ⁷	42,8	44,0	44,5	44,7	45,2	46,0	47,2
Diff. BP13	0,0	0,0	0,0	-0,5	-0,7	-1,1	
Inkomstindex	142,3	149,3	154,8	156,5	162,1	167,9	175,0
Diff. BP13	0,0	0,0	0,0	-3,2	-3,4	-4,1	
Skiktgräns ⁸	383,0	401,1	413,2	423,4	436,9	453,1	474,1
Diff. BP13	0,0	0,0	0,0	-4,4	-6,7	-10,2	
Övre skiktgräns ⁸	548,3	574,3	591,6	606,2	625,5	648,7	678,8
Diff. BP13	0,0	0,0	0,0	-6,4	-9,8	-14,8	

¹ Löpande priser, procentuell förändring.

² Kalenderkorrigerat, anställda.

³ Enligt nationalräkenskapernas definition.

⁴ Arbetslöshet 15–74 år.

⁵ Procent av arbetskraften.

⁶ Procent.

⁷ Tusentals kronor.

⁸ Avser skiktgräns för statlig inkomstskatt. Tusentals kronor.

Källor: Statistiska centralbyrån, Skatteverket och egna beräkningar.

Tabell 9.2 Aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2013 samt statens budget för 2011 och 2012

Miljarder kronor

Inkomstår	Aktuell				Jämförelse med budgetpropositionen för 2013					
	Utfall	Jmf. SB	prognos	Jmf SB	Prognos					
	2011	2011	2012	2012	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Skatt på arbete	905,1	12,7	935,5	7,5	-2,5	-4,0	-5,8	-20,2	-28,9	-23,5
<i>Direkta skatter</i>	487,3	6,0	504,3	1,2	-0,5	-2,8	-1,2	-8,3	-10,8	-6,8
Kommunal inkomstskatt	538,2	9,8	559,8	6,9	-0,5	-2,0	-0,1	-8,4	-12,1	-9,0
Statlig inkomstskatt	44,6	2,8	44,6	0,2	-0,2	-0,8	-0,9	-1,2	-1,3	-0,3
Allmän pensionsavgift	93,5	0,1	97,4	1,0	0,0	0,0	-0,5	-2,4	-3,5	-3,1
Skattereduktioner m.m.	-189,1	-6,6	-197,5	-6,7	0,2	0,1	0,3	3,8	6,0	5,7
<i>Indirekta skatter</i>	417,8	6,6	431,2	6,3	-2,0	-1,2	-4,6	-12,0	-18,1	-16,7
Arbetsgivaravgifter	426,6	9,5	441,1	5,4	-1,4	0,5	-3,4	-11,2	-17,1	-15,1
Egenavgifter	12,5	0,0	12,2	-1,2	0,0	-0,8	-0,6	-0,9	-1,1	-1,0
Särskild löneskatt	36,2	1,8	37,7	2,1	-0,2	-0,8	-1,1	-1,8	-2,3	-2,2
Nedsättningar	-29,5	-3,8	-30,7	0,8	-0,5	-0,4	0,2	1,0	1,2	0,5
Skatt på tjänstegruppliv	1,0	0,1	0,9	-0,4	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Avgifter till premiepensionssystemet	-28,9	-0,9	-29,8	-0,3	0,0	0,1	0,1	0,6	1,0	0,9
Skatt på kapital	183,5	-6,2	170,6	-21,9	-5,2	-14,5	-11,6	-18,1	-21,3	-23,3
Skatt på kapital, hushåll	28,8	-4,2	24,6	-6,8	0,8	-4,7	1,1	0,3	1,1	1,5
Skatt på företagsvinster	102,8	-2,0	95,1	-14,4	-5,8	-10,7	-14,2	-18,8	-17,7	-16,5
Avkastningsskatt	11,8	0,6	10,3	0,1	0,1	0,1	-0,2	-1,0	-6,0	-9,5
Fastighetsskatt	27,5	0,7	28,8	0,6	-0,1	0,0	1,1	1,0	1,0	0,9
Stämpelskatt	8,0	-2,3	8,0	-1,2	0,0	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8
Kupongskatt m.m.	4,6	1,0	3,8	-0,2	0,0	0,1	-0,2	-0,4	-0,5	-0,5
Skatt på konsumtion och insatsvaror	455,6	-0,1	455,3	-6,9	-0,2	-7,3	-11,4	-15,6	-17,5	-16,8
Mervärdesskatt	333,1	3,8	333,4	-2,4	-0,2	-4,0	-6,5	-10,6	-12,3	-10,6
Skatt på tobak	11,3	0,5	11,8	-0,1	0,0	-0,1	0,1	-0,2	-0,4	-0,6
Skatt på etylalkohol	4,3	-0,2	4,3	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Skatt på vin m.m.	4,7	-0,1	4,8	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Skatt på öl	3,2	-0,2	3,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
Energiskatt	40,6	-1,4	40,1	-1,4	0,0	-1,1	-1,2	-1,8	-1,8	-2,1
Koldioxidskatt	25,4	-1,5	25,2	-1,4	0,0	-1,4	-1,6	-2,0	-2,0	-2,3
Övriga skatter på energi och miljö	4,5	-0,2	4,5	-0,5	0,0	-0,1	-1,3	0,0	-0,1	-0,1
Skatt på vägtrafik	15,7	-0,5	15,6	-0,6	0,0	-0,4	-0,7	-0,6	-0,5	-0,5
Skatt på import	5,7	-0,5	5,3	-0,6	0,0	-0,3	-0,6	-0,7	-0,7	-0,6
Övriga skatter	7,3	0,2	7,2	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Restförda skatter och övriga skatter	3,5	2,7	4,2	-0,5	0,0	1,2	1,8	1,7	1,8	1,8
Restförda skatter	-6,3	0,3	-6,3	-1,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga skatter	9,8	2,4	10,4	0,9	0,0	1,2	1,7	1,6	1,7	1,7
Totala skatteintäkter	1 547,7	9,1	1 565,6	-21,8	-7,8	-24,6	-27,1	-52,3	-66,0	-61,7
Avgår EU-skatter	-7,2	0,5	-6,9	0,5	0,0	-0,2	-0,5	0,2	0,2	0,1
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 540,5	9,5	1 558,7	-21,2	-7,8	-24,4	-26,6	-52,5	-66,1	-61,8
Avgår, kommunala inkomstskatter	-552,7	-9,8	-575,3	-7,4	-0,5	-1,9	0,0	-8,5	-12,1	-9,1
Avgår, avgifter till ålderspensionssystemet	-195,2	-4,0	-201,0	-2,1	0,0	0,0	-1,3	-5,0	-7,4	-6,7
Statens skatteintäkter	792,6	-4,3	782,4	-30,7	-7,3	-22,5	-25,4	-39,1	-46,6	-46,0

Källor: Skatteverket, Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Skatt på arbete

Intäkterna från skatt på arbete 2012 har reviderats ned med 4 miljarder kronor jämfört med prognosen i budgetpropositionen. Det beror bl.a. på att avtalspensioner bedöms bli lägre än tidigare.

År 2013–2016 har intäkterna från skatt på arbete reviderats ned med mellan 6 och 29 miljarder kronor. Den främsta anledningen till nedrevideringen är att lönesumman bedöms bli betydligt lägre än bedömningen i budgetpropositionen. Eftersom den reviderade lönesummeutvecklingen framför allt beror på att antalet arbetade timmar bedöms bli färre, påverkas den kommunala inkomstskatten i större utsträckning än den statliga inkomstskatten. Nedrevideringen av lönesummeutvecklingen motverkas till viss del av att utvecklingen av konsumentprisindex har reviderats ned jämfört med bedömningen i budgetpropositionen. Den lägre inflationen gör att grundavdrag och skiktgränser för statlig inkomstskatt inte skrivs upp lika mycket som annars, vilket i sin tur leder till högre skatteintäkter från kommunal och statlig inkomstskatt.

Skatt på kapital

Skatt på kapital, hushåll

Intäkterna från hushållens kapitalinkomster 2012 har reviderats ned med knappt 5 miljarder kronor jämfört med prognosen i budgetpropositionen. Det beror till största delen på att hushållens utgiftsräntor bedöms bli högre än tidigare. För 2013 har intäkterna reviderats upp med 1 miljard kronor, vilket huvudsakligen beror på att hushållens ränteavdrag har reviderats ned, till följd av nedreviderade räntor.

Skatt på företagsvinster

Det slutliga taxeringsutfallet för skatt på företagsvinster 2011 uppgick till knappt 103 miljarder kronor, vilket var 6 miljarder kronor lägre än prognosen i budgetpropositionen. För 2012–2016 har prognosen för bolagsskatteintäkterna reviderats ned med mellan 11 och 19 miljarder kronor, till följd av att driftöverskottet i företagssektorn beräknas öka något svagare än vad som bedömdes i budgetpropositionen.

Avkastningsskatt

Intäkterna från avkastningsskatten har inte reviderats nämnvärt för 2011–2013. För 2014 har avkastningsskatten reviderats ned med 1 miljard kronor, jämfört med bedömningen i budgetpropositionen. För år 2015 och 2016 är nedrevideringen 6 respektive 10 miljarder kronor. Det är huvudsakligen en effekt av att statslåneräntan har reviderats ned.

Övriga skatter på kapital

Intäkterna från fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift 2012 ligger i linje med prognosen i budgetpropositionen. En översyn av prognosen för 2013–2016 har gjorts till följd av att utvecklingen på fastighetsmarknaden väntas bli starkare, vilket medfört att intäkterna reviderats upp med ca 1 miljard kronor per år.

Utfallet för intäkterna från stämpelskatt 2012 blev 0,7 miljarder kronor högre än prognosen i budgetpropositionen. Prognosen för intäkterna från stämpelskatt för 2013–2016 har reviderats upp i motsvarande utsträckning.

Intäkterna från kupongskatten 2012 blev 0,1 miljarder kronor högre än prognosen i budgetpropositionen. För 2013–2016 har prognosen för intäkterna från kupongskatten reviderats ned med mellan 0,2 och 0,5 miljarder kronor per år till följd av en väntat svagare utveckling av företagens vinster.

Skatt på konsumtion

Intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror 2012 blev 7,3 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen till följd av att både intäkterna från mervärdesskatt och punktskatter utvecklades svagare än väntat. Det förklaras av att det svaga konjunkturläget både ledde till en lägre energi- och hushållskonsumtion.

Prognosen för 2013–2016 för intäkterna från mervärdesskatt har reviderats ned med mellan 6,5 och 12,3 miljarder kronor per år till följd av en väntat svagare utveckling av hushållens konsumtion och företagens investeringar.

Prognosen för punktskatteintäkterna för 2013–2016 har reviderats ned med 5–6 miljarder kronor per år, vilket förklaras av en väntat lägre användning av olika energislag.

Övriga inkomster

Inkomsterna från statens innehav av aktier har reviderats ned för samtliga prognosår sedan budgetpropositionen för 2013. Inkomsterna från inkomsttyp 5000 Kalkylmässiga inkomster – främst i form av inkomster från statliga pensionsavgifter – har ökat, samtidigt som prognosen för inkomsterna under inkomsttyp 7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet visar på ökade inkomster för 2014 och 2015 (se tabell 9.3). Den slutgiltiga effekten av ovanstående revideringar blir att prognosen för övriga inkomster minskar 2013, ökar 2014, för att sedan minska igen 2015 och 2016. Minskningen av statens övriga inkomster 2016 är förhållandevis stor och beror på en nedrevidering av avräkningarna samt räntor på studielån och räntor på skattekonton, utöver nedrevideringen av inkomster från statens aktier.

Tabell 9.3 Övriga inkomster, aktuell prognos jämfört med 2013 års budgetproposition

Miljarder kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
2000 Inkomster av statens verksamhet	-2,1	-2,9	-0,5	-2,5	-2,7
3000 Inkomster av försäld egendom	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
4000 Återbetalning av lån	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5000 Kalkylmässiga inkomster	-0,1	-0,1	0,6	0,6	0,9
6000 Bidrag m.m. från EU	-1,6	1,4	0,0	0,5	1,0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-0,5	-1,6	0,7	2,7	-5,4
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	0	0	0	0	0
Övriga inkomster	-4,2	-3,3	0,9	-0,3	-6,2

Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

9.1.2 Uppföljning av statens budget för 2011 och 2012

Skatt på arbete

Jämfört med statens budget för 2011 har intäkterna från skatt på arbete reviderats upp med ca 13 miljarder kronor. Det beror på att de utbetalda lönerna ökade betydligt starkare än väntat. Upprevideringen av lönesummeutvecklingen

motverkas till viss del av att kostnaderna för husavdraget (skattereduktionen för ROT- och RUT-tjänster) blev högre än beräknat.

Intäkterna från skatt på arbete bedöms uppgå till 936 miljarder kronor 2012, vilket är knappt 8 miljarder kronor högre än enligt statens budget för samma år. De direkta och indirekta skatterna har reviderats upp med 1 respektive 6 miljarder kronor. I huvudsak förklaras revideringen av att lönesummetillväxten blev något starkare än förväntat för 2012, vilket i sin tur beror på fler arbetade timmar. Samtidigt beräknas skattereduktioner för husavdrag bli högre än beräknat, vilket minskar intäkterna med ca 5 miljarder kronor.

Skatt på kapital

Jämfört med beräkningarna i statens budget för 2011 blev intäkterna från skatt på kapital drygt 6 miljarder kronor lägre. Det är i huvudsak intäkterna från skatt på hushållens kapitalinkomster som blev lägre än beräknat, vilket förklaras av att hushållens inkomsträntor blev lägre och av att ränteutgifterna blev högre än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2011. Även intäkterna från skatt på företagsvinster blev 2 miljarder kronor lägre, till följd av en svagare vinstutveckling 2011, än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2011.

Jämfört med beräkningarna i statens budget för 2012 har intäkterna från skatt på kapital reviderats ned med knappt 22 miljarder kronor. Det är framför allt intäkterna från skatt på företagsvinster och skatt på hushållens kapitalinkomster som har reviderats ned. Intäkterna från företagsvinster har reviderats ned med drygt 14 miljarder kronor 2012, vilket förklaras av att BNP-tillväxten nu bedöms bli väsentligt svagare än vad som bedömdes i de beräkningar som låg till grund för statens budget för 2012. Intäkterna från hushållens skatt på kapitalinkomster beräknas bli knappt 7 miljarder kronor lägre än i statens budget för 2012, vilket förklaras av att intäkterna från skatt på hushållens inkomsträntor nu bedöms bli lägre och av att intäkterna från skatt på hushållens utgiftsräntor nu bedöms bli högre än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2012.

Skatt på konsumtion

Intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror 2011 blev endast 0,1 miljarder kronor lägre än vad som bedömdes i statens budget för 2011. Intäkterna från mervärdesskatten utvecklades starkare än väntat till följd av en högre privat konsumtion, samtidigt som intäkterna från punktskatterna utvecklades svagare än väntat till följd av milt vinterväder och inbromsningen av konjunkturen.

Intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror 2012 blev nästan 7 miljarder kronor lägre än enligt statens budget för 2012. Det berodde på lägre intäkter från både mervärdesskatt och punktskatter. Det svaga konjunkturläget under 2012 ledde till en lägre konsumtion hos både företag och hushåll, samtidigt som företagens användning av framför allt el och bensin blev lägre än väntat.

Övriga inkomster

Utfallet för övriga inkomster 2012 blev 24,6 miljarder kronor lägre än enligt bedömningen i statens budget för 2012 (se tabell 9.4). Den största delen av minskningen beror på att det beräkningstekniska antagandet för inkomsttyp 3000 Inkomster av försäld egendom blev knappt 15 miljarder kronor lägre på grund av uteblivna försäljningar. Utfallet för inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m. blev vidare ca 3 miljarder kronor lägre på grund av försenade bidragsutbetalningar från flera EU-fonder, främst socialfonden och jordbruksfonden. Utfallet för inkomsttyp 7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet blev ca 5 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i budgeten för 2012.

Tabell 9.4 Övriga inkomster, utfall jämfört med statens budget för 2012

Miljarder kronor

	Utfall 2012	Jmf SB 2012
2000 Inkomster av statens verksamhet	48,8	-0,4
3000 Inkomster av försäld egendom	0,3	-14,7
4000 Återbetalning av lån	1,3	0,0
5000 Kalkylmässiga inkomster	9,7	-1,6
6000 Bidrag m.m. från EU	9,8	-3,2
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-74,9	-4,9
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	-0,1	-0,1
Övriga inkomster	-5,1	-24,9

Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

9.2 Utgifter i statens budget och takbegränsade utgifter

9.2.1 Utgiftsprognos 2013

I statens budget för 2013 uppgick de samlade utgifterna under samtliga utgiftsområden till 831,5 miljarder kronor. I den aktuella prognosen beräknas utgifterna till 830,2 miljarder kronor, dvs. 1,3 miljarder kronor lägre. De takbegränsade utgifterna beräknades i budgetpropositionen för 2013 till 1 066,2 miljarder kronor. I den nu aktuella prognosen beräknas de takbegränsade utgifterna till 1 068,1 miljarder kronor för samma år, dvs. 1,8 miljarder kronor högre.

I tabell 9.5 redovisas av riksdagen beslutade ramar för utgiftsområden, föreslagna medel på ändringsbudget summerat per utgiftsområde, de prognostiserade utgifterna för respektive utgiftsområde och ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. För vissa utgiftsområden skiljer sig de aktuella utgiftsprognoserna väsentligt från de medel som riksdagen anvisat. Efter tabellen redogörs för de viktigaste orsakerna till dessa avvikelser.

Att utgifterna bedöms bli högre än i statens budget för 2013 beror huvudsakligen på högre utgifter under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen och utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. De högre utgifterna för EU-avgiften beror framför allt på förväntade ändringsbudgetar på EU:s budget för 2013. Utgifterna under utgiftsområde 26 Statskuldräntor m.m. har däremot reviderats ned, bl.a. till följd av lägre marknadsräntor.

I tabell 9.5 redovisas hur förslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2013 (prop. 2012/13:99) påverkar anslagsnivåerna. Förslagen ingår även i de redovisade prognoserna. Totalt föreslår regeringen i propositionen högre anslagsnivåer om 5,7 miljarder kronor. Större delen av detta belopp, 4,7 miljarder kronor, avser effekterna av förslag där medel tillförs främst transfereringsanslag utan att någon ny reform föreslås. Dessa förslag är föranledda av förändringar i volymer eller makroekonomiska förutsättningar på befintliga anslag. Resterande del av anslagsförändringen 2013 till följd av förslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2013, 0,9 miljarder kronor, avser reformer. Av tabell 9.7 framgår vilka av förslagen i propositionen som är

reformer och vilka som är föranledda av förändringar i volymer eller makroekonomiska förutsättningar. Vidare framgår av tabell 9.7 anslagseffekterna av de reformer regeringen i denna proposition aviserar för 2014–2016. Prognoserna har även reviderats till följd av satsningarna som gjorts genom omfördelning av redan anslagna medel på ett ökat antal praktik- respektive utbildningsplatser inom arbetsmarknadspolitiken samt medel till drift och underhåll av järnvägar (se utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv samt utgiftsområde 22 Kommunikationer). Sammantaget uppgår utgiftseffekten av dessa omfördelningar till 1,0 miljarder kronor. Vidare har hänsyn tagits till bedömda volymer i de rättighetsstyrda transfereringssystemen och förändrade makroekonomiska förutsättningar m.m.

Tabell 9.5 Utgifter 2012 och 2013

Miljarder kronor

Utgiftsområde	2012		2013		Differens prognos– urspr. budget	Differens prognos– totalt anvisat	
	Utfall ¹	Urspr. budget ²	Ändrings- budget ³	Totalt anvisat ⁴			Prognos
1 Rikets styrelse	11,5	12,0		12,0	12,0	0,1	0,1
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	13,5	16,3		16,3	16,0	-0,3	-0,3
3 Skatt, tull och exekution	10,3	10,2		10,2	10,3	0,0	0,0
4 Rättsväsendet	38,2	39,4	0,0	39,4	38,7	-0,7	-0,7
5 Internationell samverkan	1,5	2,0		2,0	1,8	-0,2	-0,2
6 Försvar och samhällets krisberedskap	45,5	46,2	0,0	46,2	44,6	-1,6	-1,6
7 Internationellt bistånd	30,2	31,2	-0,7	30,5	30,9	-0,3	0,4
8 Migration	8,2	9,5	1,0	10,5	10,2	0,7	-0,3
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	58,7	62,3	0,0	62,3	60,6	-1,7	-1,7
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	94,9	94,4		94,4	93,1	-1,3	-1,3
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	41,3	40,0		40,0	40,1	0,1	0,1
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	75,6	78,1		78,1	78,3	0,1	0,1
13 Integration och jämställdhet	6,8	10,5		10,5	9,9	-0,5	-0,5
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	66,6	67,2	0,8	68,0	70,1	2,8	2,1
15 Studiestöd	21,1	22,0	0,4	22,4	21,0	-1,0	-1,4
16 Utbildning och universitetsforskning	53,8	57,1	0,5	57,6	57,1	-0,1	-0,5
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	12,3	12,7		12,7	12,6	-0,1	-0,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1,0	1,2	0,0	1,2	1,1	-0,1	-0,1
19 Regional tillväxt	3,4	3,4	0,0	3,4	3,3	-0,1	-0,1
20 Allmän miljö- och naturvård	4,8	4,9		4,9	4,8	-0,1	-0,1
21 Energi	2,7	2,8	0,0	2,8	2,8	0,0	0,0
22 Kommunikationer	42,9	44,6	0,0	44,6	44,8	0,2	0,2
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	16,4	16,6		16,6	16,4	-0,2	-0,2
24 Näringsliv	5,9	5,3	0,0	5,3	5,2	-0,1	-0,1
25 Allmänna bidrag till kommuner	85,1	88,9		88,9	88,9	0,0	0,0
26 Statsskuldräntor m.m.	27,4	22,2		22,2	19,0	-3,2	-3,2
27 Avgiften till Europeiska unionen	31,5	33,5	3,7	37,2	36,6	3,1	-0,6
Minskning av anslagsbehållningar		-3,0					
Summa utgiftsområden	811,1	831,5	5,7	837,1	830,2	-1,3	-7,0
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	783,7	809,3		815,0	811,2	1,9	-3,8
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	238,5	256,9		256,9	256,9	0,0	
Takbegränsade utgifter	1 022,2	1 066,2			1 068,1	1,8	
Budgeteringsmarginal	61,8	28,8			26,9	-1,8	
Utgiftstak för staten	1 084,0	1 095,0			1 095,0		

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ I utfallet för 2012 har anslag fördelats till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2013.² Statens budget för 2013 enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2013 (bet. 2012/13:FiU1, rskr. 2012/13:113).³ Enligt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2013 (prop. 2012/13:99) Där 0,0 anges har förslag till ändringsbudget lämnats, men beloppet för utgiftsområdet totalt uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.⁴ Anvisat på statens budget enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2013 (bet. 2012/13:FiU1, rskr. 2011/12:113) samt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2013 (prop. 2012/13:99).

Källa: Egna beräkningar.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 0,7 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget, vilket bl.a. förklaras av lägre kostnader inom Sveriges Domstolar. Vidare har utgifterna för Kriminalvården reviderats ned till följd av effektiviseringsarbete inom myndigheten.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 1,6 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget, vilket främst förklaras av nedreviderade utgifter för fredsfrämjande förbandsinsatser. Utgifterna för anslagen *Anskaffning av materiel och anläggningar* och *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* förväntas vidare bli lägre än vad som tidigare beräknades på grund att anslagskrediten utnyttjades 2012. De negativa ingående överföringsbeloppen som därmed finns vid ingången av 2013 beräknas nu återställas till utgången av 2013.

Utgiftsområde 8 Migration

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 0,7 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Framför allt beror detta på att utgifterna på anslaget *Ersättningar och bostadskostnader* ökar. Antalet asylsökande bedöms öka med 13 000 personer i förhållande till bedömningen i budgetpropositionen. För att täcka de ökade utgifterna föreslås anslaget tillföras ca 0,7 miljarder kronor i propositionen Vårändringsbudget för 2013. Till följd av det ökade antalet asylsökande väntas även utgifterna för anslaget *Migrationsverket* öka då fler asylärenden behöver behandlas. Anslaget föreslås därför tillföras ca 0,3 miljarder kronor i den ovan nämnda propositionen.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 1,7 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Det är främst utgifterna för tandvårds- och läkemedelsförmånerna som förväntas bli lägre. För tandvårdsförmånerna beror det på att ett antal nya tandvårdsbehandlingar som ingår i högkostnadsskyddet från och med årsskiftet 2012/2013 har varit svåra att prognosticera. För läkemedelsförmånerna beror det på att utfallet

för årets första månader blivit lägre än beräknat i statens budget.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 1,3 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Förklaringen till den lägre prognosen är att utfallet för 2012 för anslaget *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* innebar att anslagskrediten behövde utnyttjas. För att anslagsutrymmet 2013 inte skulle belastas ökades anslagsnivån i budgetpropositionen för 2013 motsvarande den prognosticerade utnyttjade anslagskrediten för 2012. Anslagsnivån för 2013 i budgetpropositionen översteg således utgiftsprognosen för 2013.

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 0,5 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Till största del beror det på att utgifterna för anslaget *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* reviderats ned till följd av att andelen programdeltagare i förberedande utbildning väntas bli färre.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 2,8 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel i statens budget.

Den främsta förklaringen till utvecklingen är en sämre konjunkturutveckling än vad som förutsågs vid framtagandet av budgeten. Den försämrade konjunkturutvecklingen leder till att fler blir arbetslösa, vilket både medför fler personer i arbetslöshetsersättning och högre programvolym. Vidare har antalet anställda i företag i konkurs ökat mer än vad som tidigare beräknades. Detta bidrar till högre utgifter för lönegarantiersättning. Cirka 0,7 miljarder kronor föreslås därför tillföras anslaget *Bidrag till lönegarantiersättning* i propositionen Vårändringsbudget för 2013. Regeringen avser även öka antalet praktik- och utbildningsplatser, vilket ryms inom tidigare anvisade medel men höjer utgiftsprognosen med 0,3 miljarder kronor.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 1,0 miljarder kronor lägre än ursprungligt

anvisade medel i statens budget. Detta förklaras huvudsakligen av att utgifterna under anslaget *Studiemedel m.m.* för studiemedel med den högre studienivån förväntas bli ca 1,0 miljarder kronor lägre än anvisade medel i statens budget. Detta är en följd av att prognosen för antalet studerande med högre studiebidrag är lägre än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2013. Utgifterna ökar dock på grund av att regeringen till följd av den försämrade konjunkturen tillfälligt ökar antalet utbildningsplatser inom vuxenutbildningen. Cirka 0,4 miljarder kronor föreslås därför tillföras anslagen *Studiemedel m.m.* och *Studiemedelsräntor m.m.* i propositionen Vårändringsbudget för 2013.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 0,2 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Det ekonomiska läget har skapat möjligheter att ta tillvara lediga resurser inom anläggningssektorn som kan användas till underhållsåtgärder av den statliga infrastrukturen. Den låga räntenivån har inneburit att medlen för räntor på anslaget för banhållning inte utnyttjats fullt ut och regeringen har därför beslutat överföra medel avsatta för räntebetalningar till drift och underhåll av järnvägar 2013. Detta väntas innebära en utgiftsökning om 0,7 miljarder kronor under utgiftsområdet. Medlen bedöms kunna användas effektivt och bidra till ett mer robust järnvägs-system.

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 3,2 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. De lägre utgifterna beror delvis på att marknadsräntorna beräknas bli lägre än enligt den bedömning som gjordes i budgetpropositionen. Vidare förväntas även kronkursen förstärkas mer än vad som bedömdes i budgetpropositionen, vilket leder till att utgifterna för räntor på skulden i utländsk valuta minskar.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 3,1 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Förändringen beror främst på att det förväntas komma relativt stora ändringsbudgetar på EU:s budget för 2013. Vidare beslutades två ändringsbudgetar sent

2012, vilka belastar anslaget 2013. Anslaget föreslås mot bakgrund av detta tillföras 3,7 miljarder kronor i propositionen Vårändringsbudget för 2013.

Förändring av anslagsbehållningar

I statens budget för 2013 var den beräknade förbrukningen av anslagsbehållningar inte fördelad per utgiftsområde, utan redovisades under posten Minskning av anslagsbehållningar. De totala utgifterna redovisades i statens budget som summan av utgiftsramarna och beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar. Denna post uppgick i statens budget till -3,0 miljarder kronor, dvs. anslagsbehållningarna förväntades öka. I denna post ingår endast förändringar av anslagsbehållningar med effekt på den faktiska anslagsavräkningen. Kommande indrag av anslagsbehållningar som inte förväntas förbrukas ingår således inte.

I den aktuella prognosen för 2013 ingår emellertid förändringen av anslagsbehållningar under respektive utgiftsområde. Förändringen av anslagsbehållningarna under 2013 kan därför beräknas som skillnaden mellan prognostiserat utfall och anvisade medel, med hänsyn tagen till förslag till ändringsbudget, indragningar av anslagsmedel och medgivna överskridanden (se tabell 9.6).

Tabell 9.6 Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2013

Miljarder kronor

Ramanslag (från samtliga belopp har utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. exkluderats)

Ingående ramöverföringsbelopp ¹	20,5
+ Anvisat på ursprunglig budget ²	809,3
+ Anvisat på ändringsbudget för 2013 ³	5,7
+ Medgivna överskridanden	0,0
- Indragningar	14,6
- Prognos	811,2
= Beräknat utgående överföringsbelopp	9,7
Beräknad förändring av anslagsbehållningar	-10,8

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Enligt Årsredovisning för staten 2012 (skr. 2012/13:101).

² Enligt Riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2013 (bet 2012/13 FiU10, rskr 2012/13:113).

³ Enligt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2013 (prop. 2012/13:99).

Källa: Egna beräkningar.

Utfallet för statens budget 2012 visar att anslagsbehållningarna uppgick till 20,5 miljarder kronor vid årsskiftet 2012/13. År 2013 kommer anslagssparandet att öka jämfört med 2012 i den mån utgifterna är lägre än anvisade medel i statens

budget för 2013, eller minska i den mån utgifterna överstiger anvisade medel eller till följd av beslut om indragningar.

I propositionen Vårändringsbudget för 2013 föreslås anslagsökningar om sammanlagt 5,7 miljarder kronor. De hittills beräknade indragningarna av anslagsmedel bedöms uppgå till 14,6 miljarder kronor, motsvarande drygt 70 procent, varav merparten berör de rättighetsstyrda transfereringsanslagen.

Anslagsbehållningarna vid årsskiftet 2013/14 beräknas uppgå till 9,7 miljarder kronor (exklusive statsskuldräntor). Därmed beräknas anslagsbehållningarna minska med 10,8 miljarder kronor mellan årsskiftet 2012/13 och årsskiftet 2013/14.

Tabell 9.7 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Föreslagna och aviserade utgiftsreformer och finansieringar i samband med vårpropositionen samt vårändringsbudgeten för 2013 i förhållande till budgetpropositionen för 2013. Endast större anslagsförändringar redovisas separat under respektive utgiftsområde.

Miljoner kronor	2013	2014	2015	2016
Reformer				
UO 4 Rättsväsendet	1			
UO 6 Försvar och samhällets krisberedskap	1			
UO 7 Internationellt bistånd	-709			
varav				
DAC-avräkning för ökade flyktingvolym	-709 ¹			
UO 8 Migration	1 019			
varav				
Ersättningar och bostadskostnader, ökade volymer	762 ¹			
Migrationsverket, förstärkning till följd av ökat inflöde av asylsökande	257 ¹			
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	0			
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	756	300		
varav				
Tillskott lönegarantin p.g.a. ökat antal konkurser	731 ¹			
Ökat antal praktik- och utbildningsplatser		300		
UO 15 Studiestöd	418	413		
varav				
Ökat antal platser inom vuxenutbildningen samt högskolor och universitet	413	413		
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	452	457		
varav				
Ökat antal platser inom vuxenutbildningen	350	350		
Ökat antal högskoleplatser	107	107		
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	4			
UO 19 Regional tillväxt	30	10		
UO 21 Energi	-1			
UO 22 Kommunikationer	0			
UO 24 Näringsliv	3			
UO 27 Avgiften till Europeiska unionen	3 700			
varav				
Tillskott p.g.a. högre EU-avgift	3 700 ¹			
Summa anslagsförändringar	5 673	1 180	0	0
Summa ökning av takbegränsade utgifter²	5 673	1 180	0	0

¹ Förslag i proposition Vårändringsbudget för 2013 (prop. 2012/13:99) som föreslås tillföras främst regelstyrda transfereringsanslag till följd av förändrade volymer eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform föreslås.

² Av de 5,7 miljarder kronor som de takbegränsade utgifterna ökar med 2013 består ca 4,7 miljarder kronor av medel som i proposition Vårändringsbudget för 2013 (prop. 2012/13:99) föreslås tillföras regelstyrda transfereringsanslag (känsliga för förändringar i volym och makroekonomiska förutsättningar) utan att någon ny reform föreslås. De föreslagna reformerna uppgår därmed till 0,9 miljarder kronor.

Källa: Egna beräkningar.

9.2.2 Utgiftsprognos 2014–2016 jämfört med budgetpropositionen för 2013

I budgetpropositionen för 2013 presenterade regeringen en beräkning av de takbegränsade utgifterna 2014–2016. I tabell 9.8 redovisas den totala utgiftsförändringen för 2014–2016 vid en jämförelse mellan beräkningen i denna proposition och beräkningen i budgetpropositionen, fördelad på olika förklaringskomponenter. Sammantaget bedöms de takbegränsade utgifterna bli 4,5 respektive 3,2 miljarder kronor högre 2014 och 2015 samt 11,1 miljarder kronor lägre 2016 jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen.

Tabell 9.8 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med budgetpropositionen för 2013

Miljarder kronor

	2014	2015	2016
Takbegränsade utgifter budgetpropositionen för 2013	1 078,5	1 091,7	1 119,4
Beslut/reformer	1,2	0,0	0,0
Reviderad pris- och löneomräkning	-0,6	-1,6	-3,0
Övriga makroekonomiska förändringar	-0,7	0,9	-3,1
Volymförändringar	2,9	4,7	5,9
Tekniska förändringar	0,0	0,0	0,0
Minskning av anslagsbehållningar	0,0	0,6	2,1
Övrigt	1,7	-1,5	-13,0
Total utgiftsförändring	4,5	3,2	-11,1
Takbegränsade utgifter i 2013 års ekonomiska vårproposition	1 083,0	1 094,9	1 108,3

Källa: Egna beräkningar.

Reformer

Regeringen aviserar inför budgetpropositionen för 2014 reformer inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 15 Studiestöd, utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning samt utgiftsområde 19 Regional tillväxt som sammanlagt ökar de takbegränsade utgifterna 2014 med 1,2 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2013. Aviseringarna framgår av tabell 9.7. Inom utgiftsområde 14 aviseras en satsning på 4 000 fler praktik- och utbildningsplatser för att motverka en ökning av antalet långtidsarbetslösa. Inom utgiftsområde 15 och 16 aviseras en ökning med 8 400 utbildningsplatser inom det reguljära utbildningssystemet,

varav 7 000 är tillfälliga årsplatser inom yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning och resten är platser inom högskolan. Inom utgiftsområde 19 aviseras medel för att motverka negativa regionala effekter av lågkonjunkturen (se tabell 2.6).

Reviderad pris- och löneomräkning

Den slutgiltiga pris- och löneomräkningen för 2014 minskar utgifterna med 0,6 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen. Detta beror bl.a. på att omräkningsindex för övriga förvaltningskostnader och omräkningsindex för hyreskostnader blev lägre än vad som antogs i budgetpropositionen. En ny preliminär pris- och löneomräkning minskar utgifterna 2015 och 2016 med 1,6 respektive 3,0 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen.

Övriga makroekonomiska förändringar

I jämförelse med budgetpropositionen har anslag som styrs av den makroekonomiska utvecklingen justerats med hänsyn tagen till nya antaganden. De nya makroantagandena (se avsnitt 3) innebär sammanlagt att de beräknade utgifterna blir 0,7 miljarder kronor lägre 2014, 0,9 miljarder kronor högre 2015 och 3,1 miljarder kronor lägre 2016 jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen. Det försämrade konjunkturläget ökar de arbetsmarknadsrelaterade utgifterna samtidigt som lägre pris- och löneökningar leder till lägre utgifter för pensioner och andra transfereringssystem. Jämfört med beräkningen i budgetpropositionen bidrar även lägre marknadsräntor till lägre utgifter för studiemedelsräntor.

Volym

Utgifterna har också förändrats till följd av nya prognoser för volymerna inom de regelstyrda transfereringssystemen. Sammantaget innebär volymförändringarna att utgifterna jämfört med bedömningen i budgetpropositionen beräknas bli 2,9 miljarder kronor högre 2014 och 4,7 respektive 5,9 miljarder kronor högre 2015 och 2016. Ett beräknat högre antal asylsökande och ett högre antal uttagna dagar med sjukpenning 2014–2016 bidrar till högre utgifter jämfört med beräkningen i budgetpropositionen. Även ett högre antal personer med studiemedel och ett högre antal pensionärer som erhåller bostadsbidrag jämfört med beräkningen i budgetpropositionen bidrar till högre utgifter. En

motverkande faktor är att det beräknade antalet personer med tilläggs- och inkomstpension beräknas bli lägre 2014–2016 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen. Antalet personer med garantipension beräknas bli högre 2014 och 2015 samt lägre 2016. I tabell 9.9 redovisas ett urval av volymprognoserna för 2014–2016 och förändringarna av dessa prognoser jämfört med bedömningen i budgetpropositionen.

Tabell 9.9 Volymprognoser 2014–2016

Förändring mot budgetpropositionen för 2013 inom parentes

	2014	2015	2016
Antal sjukpenningdagar (netto), miljoner	40,1 (1,3)	40,0 (1,4)	40,1 (1,5)
Antal personer med sjukersättning	315 200 (3 700)	297 100 (3 900)	281 300 (3 500)
Antal personer med aktivitetsersättning	29 600 (400)	29 900 (500)	29 900 (600)
Antal personer med garantipension	774 400 (3 600)	776 800 (500)	757 700 (-6 800)
Antal pensionärer som erhåller bostadsbidrag	263 300 (13 100)	255 900 (12 500)	247 300 (12 000)
Antal uttagna föräldrapenningdagar, miljoner	52,4 (0,2)	53,4 (0,1)	54,3 (0,0)
Antal personer med tilläggs pension	1 970 100 (-3 600)	2 012 200 (-4 000)	2 041 600 (-4 000)
Antal personer med inkomstpension	1 284 500 (-2 100)	1 388 100 (-2 400)	1 484 500 (-2 400)
Antal personer med studiemedel	512 700 (5 700)	488 200 (700)	469 100 (3 100)

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundade till närmsta hundratal.
Källa: Egna beräkningar.

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att fördela sina utgifter över tiden. Medel på raman-slag som inte utnyttjas under ett budgetår kan inom vissa gränser sparas till nästa år. Det innebär att en myndighet utöver anvisade anslags-medel även kan använda tidigare sparade medel, vilket ger viss flexibilitet i planeringen. Myndigheter har också möjlighet att inom vissa gränser låna av efterföljande års anslag. Förskjutningar av detta slag redovisas gemensamt för alla raman-slag i beräkningsposten Minskning av anslags-behållningar som ingår i de takbegränsade utgifterna.

Myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskrediter utgör en betydande osäkerhet i beräkningen av de tak-

begränsade utgifterna. I förhållande till budgetpropositionen är den beräknade förbrukningen av anslagsbehållningen oförändrad 2014. För 2015 och 2016 har utgiftsprognoserna justerats upp mer än beräknade anslagna medel, vilket innebär att posten Minskning av anslags-behållningar bedöms bli 0,6 respektive 2,1 miljarder kronor högre dessa år (se tabell 9.8).

Övrigt

Revideringar av utgiftsberäkningarna kan för-anledas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel i prognoserna samt regeländringar utanför regeringens kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk.

Sammantaget innebär denna typ av förändringar att de takbegränsade utgifterna beräknas bli 1,7 miljarder kronor högre 2014 och 1,5 respektive 13,0 miljarder kronor lägre 2015 och 2016 jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen. De lägre utgifterna 2016 beror huvudsakligen på att Sveriges rabatterade avgift till Europeiska unionen för 2014 och 2015 beräknas återbetalas retroaktivt 2016.

9.3 Statens budgetsaldo

Statens budgetsaldo 2012

En fullständig uppföljning av statens budget för budgetåret 2012 sker i regeringens skrivelse Års-redovisning för staten 2012 (skr. 2012/13:101). Sammanfattningsvis framgår av skrivelsen att statens budgetsaldo 2012 visade ett underskott på 25 miljarder kronor.

Utfallet för statens budgetsaldo för 2012 blev 6 miljarder kronor lägre än den prognos som gjordes i budgetpropositionen för 2013 (se tabell 9.10).

Skillnaden mellan prognosen i budgetpropositionen och utfallet för utgifterna förklaras till övervägande del av Riksgäldskontorets nettoutlåning. Att Riksgäldskontorets nettoutlåning blev lägre än förväntat beror främst på en tillfällig insättning från Kärnavfallsfonden. Bland de takbegränsade utgifterna var det främst utgifterna för integration och jämställdhet, areella näringar, landsbygd och livs-

medel och avgiften till Europeiska unionen som blev lägre än beräknat.

Inkomsterna blev knappt 788 miljarder kronor 2012, vilket är 26 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen. Statens skatteinkomster uppgick 2012 till 792 miljarder kronor och övriga inkomster till -4,8 miljarder kronor. Det är främst lägre intäkter från skatt på kapital som förklarar avvikelserna gentemot budgetpropositionen.

Tabell 9.10 Utfall för statens budget 2012

Miljarder kronor

	Prognos i BP13	Utfall	Differens utfall – prognos
Inkomster	813,5	787,6	-25,9
Statens skatteinkomster ¹	814,4	792,4	-22,0
Övriga inkomster ¹	-0,9	-4,8	-3,9
Utgifter m.m.	832,5	812,5	-20,1
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ²	786,9	783,7	-3,2
Statsskuldsräntor m.m.	27,8	27,4	-0,5
Riksgäldskontorets nettoutlåning	17,3	1,0	-16,3
Kassamässig korrigerig	0,4	0,4	0,0
Budgetsaldo	-19,0	-24,9	-5,9

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ För jämförbarhet med statens budget redovisas utfallen enligt de gällande principerna för statens budget.

² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Statens budgetsaldo 2013–2016

Budgetsaldot för 2013 beräknas bli 143 miljarder lägre än det saldo som presenterades i budgetpropositionen för 2013 (se tabell 9.11). År 2014 beräknas budgetsaldot bli 53 miljarder kronor lägre, 2015 beräknas det bli 46 miljarder kronor lägre och 2016 ca 51 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen.

Sedan budgetpropositionen beslutades har konjunkturläget försämrats, vilket framför allt har inneburit att statens inkomster nu beräknas bli lägre 2013–2016. Det är främst intäkterna från inkomstskatt och mervärdesskatt som beräknas bli lägre än vad som förutspåddes i budgetpropositionen.

Riksgäldskontorets nettoutlåning beräknas bli ca 101 miljarder kronor högre 2013 än bedömningen i budgetpropositionen. Revideringen beror huvudsakligen på att

vidareutlåningen till Riksbanken har ökat (se avsnitt 7.2.1).

Tabell 9.11 Förändring av statens budgetsaldo 2013–2016 jämfört med budgetpropositionen för 2013

Miljarder kronor

	2013	2014	2015	2016
Statens budgetsaldo i budgetpropositionen för 2013	-7,6	36,2	84,5	131,3
Inkomster	-42,9	-48,4	-49,2	-57,1
Statens skatteinkomster	-41,3	-50,9	-50,7	-52,6
Övriga inkomster	-1,7	2,4	1,3	-4,5
Utgifter m.m.	99,6	4,6	-3,2	-5,9
Utgifter exkl.				
Statsskuldsräntor	1,9	8,3	7,0	-7,2
Statsskuldsräntor	-3,2	-2,7	-8,9	2,3
Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m.	100,9	-0,9	-1,4	-1,1
Kassamässig korrigerig	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av statens budgetsaldo	-142,5	-53,0	-46,0	-51,1
Statens budgetsaldo i 2013 års ekonomiska vårproposition	-150,0	-16,8	38,6	80,2

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Källa: Egna beräkningar.

9.4 Den offentliga sektorns finanser

Det preliminära utfallet för den offentliga sektorns finansiella sparande 2012 blev 12 miljarder kronor, eller 0,4 procent av BNP, lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2013 (se tabell 9.12). Det beror på att skatteinkomsterna blev 20 miljarder kronor lägre än beräknat, vilket följer av att den ekonomiska tillväxten blev sämre än väntat. Statens och den kommunala sektorns finansiella sparande blev lägre medan sparandet i ålderspensionssystemet blev högre än beräknat.

Den finansiella nettoställningen blev 114 miljarder kronor starkare än beräknat, trots att det finansiella sparandet blev sämre än beräknat. Det beror på värdeförändringar m.m. som inte beaktas i prognosen. Den konsoliderade bruttoskulden blev endast 2 miljarder kronor högre än beräknat.

För 2013–2016 har prognosen för det finansiella sparandet reviderats ned med 1,0-1,6 procent av BNP per år och den finansiella

ställningen beräknas bli starkare fram t.o.m. 2014 men svagare 2015 och 2016 än vad som beräknades i budgetpropositionen.

Tabell 9.12 Offentliga sektorns inkomster och utgifter. Aktuell prognos och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2013

Miljarder kronor, procent av BNP.

	2012	2013	2014	2015	2016
Finansiellt sparande i budgetpropositionen för 2013	-13	-23	13	70	108
<i>procent av BNP</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,6</i>	<i>0,3</i>	<i>1,7</i>	<i>2,5</i>
Förändringar					
Inkomster	-14	-26	-52	-71	-68
Skatter	-20	-27	-53	-66	-62
Staten	-20	-25	-39	-47	-46
Ålderspensions-systemet	1	-1	-5	-7	-7
Kommunsektorn	-1	0	-8	-12	-9
Övriga inkomster	5	1	1	-5	-7
Utgifter	-2	10	1	-3	-7
Kommunal konsumtion	-1	1	-5	-6	-4
Ålderspensioner	0	0	-4	-4	-4
Övriga primära utgifter	8	12	14	11	3
Ränteutgifter	-9	-2	-4	-3	-1
Finansiellt sparande	-12	-36	-53	-68	-61
<i>procent av BNP</i>	<i>-0,4</i>	<i>-1,0</i>	<i>-1,4</i>	<i>-1,6</i>	<i>-1,4</i>
Staten	-6	-30	-41	-51	-46
Ålderspensions-systemet	2	1	-1	-5	-5
Kommunsektorn	-9	-6	-11	-12	-11
Finansiellt sparande i 2013 års vårproposition	-25	-59	-39	2	47
<i>procent av BNP</i>	<i>-0,7</i>	<i>-1,6</i>	<i>-1,0</i>	<i>0,0</i>	<i>1,1</i>

Källa: Egna beräkningar.

Den svagare ekonomiska utvecklingen 2013–2016 jämfört med prognosen i budgetpropositionen medför att den offentliga sektorns skatteinkomster reviderats ned för alla delsektorer. För den kommunala sektorn förutses dock lägre skatteinkomster leda till lägre konsumtionsutgifter. Även utgifterna för ålderspensionerna har reviderats ned. Övriga primära utgifter för staten och den kommunala sektorn har reviderats upp 2013–2015 (se tabell 9.12).

Nedrevideringen av det finansiella sparandet 2013–2016 har bidragit till att den offentliga sektorns finansiella nettoställning reviderats ned med 118 miljarder kronor för 2016, och att den

konsoliderade bruttoskulden reviderats upp med 338 miljarder kronor för 2016, jämfört med beräkningen i budgetpropositionen (se tabell 9.13).

Tabell 9.13 Offentliga sektorns finansiella ställning Aktuell prognos och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2013

Miljarder kronor, procent av BNP.

	2012	2013	2014	2015	2016
Budgetpropositionen för 2013					
Nettoställning	637	614	626	697	806
<i>procent av BNP</i>	<i>17,7</i>	<i>16,5</i>	<i>15,9</i>	<i>16,9</i>	<i>18,6</i>
Konsoliderad skuld	1 356	1 378	1 363	1 290	1 172
<i>procent av BNP</i>	<i>37,7</i>	<i>36,9</i>	<i>34,7</i>	<i>31,2</i>	<i>27,1</i>
Förändringar					
Nettoställning	114	70	12	-57	-118
Konsoliderad skuld	2	151	212	272	338
2013 års vårproposition					
Nettoställning	751	684	638	640	687
<i>procent av BNP</i>	<i>21,1</i>	<i>18,8</i>	<i>17,0</i>	<i>16,2</i>	<i>16,5</i>
Konsoliderad skuld	1 358	1 529	1 574	1 562	1 510
<i>procent av BNP</i>	<i>38,2</i>	<i>42,0</i>	<i>41,8</i>	<i>39,5</i>	<i>36,2</i>

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

9.5 Kommunsektorns finanser jämfört med budgetpropositionen för 2013

Jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2013 har kommunsektorns finansiella sparande reviderats ned med mellan 2 och 12 miljarder kronor 2011–2016 (se tabell 9.14). Resultatet för 2012 har reviderats upp med 2 miljarder kronor, medan resultatet har reviderats ned med mellan 4 och 9 miljarder kronor för 2013–2016.

För 2011 har det finansiella sparandet reviderats ned med 2 miljarder kronor, vilket beror på nya utfall bl.a. avseende inkomstskatter och konsumtion.

För 2012 beror nedrevideringarna på att intäkterna överskattades med knappt 4 miljarder kronor, medan kostnaderna underskattades med 6 miljarder kronor. På intäktssidan var det främst kompensationen för ingående mervärdesskatt avseende icke skattepliktig verksamhet som

underskattades. På kostnadssidan är det framför allt övriga kostnader som underskattats. Investeringarna⁹³ underskattades med ungefär 4 miljarder kronor och transfereringar till företag, hushåll och staten underskattades med ungefär 3 miljarder kronor.

Nedrevideringarna 2014–2016 beror till största delen på att utvecklingen av den svenska ekonomin bedöms bli svagare än bedömningen i budgetpropositionen för 2013. Intäkterna har reviderats ned med mellan 11 och 15 miljarder kronor 2014–2016, främst till följd av en svagare arbetsmarknad, vilket i sin tur leder till lägre skatteintäkter. På kostnadssidan har konsumtionen anpassats till ett lägre ekonomiskt utrymme. Även räntor och inflation bedöms bli lägre, vilket minskar både ränteintäkter och räntekostnader. Nedrevideringarna motverkas till viss del av att kostnaderna för ekonomiskt bistånd har reviderats upp jämfört med bedömningen i budgetpropositionen.

Tabell 9.14 Kommunsektorns finanser. Förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2013

Miljarder kronor

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totala intäkter	-7	-4	-3	-11	-15	-13
Skatter	-2	0	0	-8	-12	-9
Kommunal fastighetsavgift	0	0	0	0	0	0
Statsbidrag exkl. mervärdesskatt	0	-2	-1	1	2	2
Övriga intäkter	-5	-1	-2	-3	-5	-6
varav kompensation för mervärdesskatt	-3	-3	-3	-4	-4	-4
Totala kostnader	-5	6	3	0	-3	-2
Konsumtion	-6	-1	1	-5	-6	-4
Övriga kostnader	2	7	3	5	3	2
Finansiellt sparande	-2	-9	-6	-11	-12	-11
Resultat före extra-ordinära poster	0	2	-4	-7	-9	-8

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

⁹³ I investeringarna ingår även mark och fastighetsinköp samt -försäljningar.